Ústřední knihovna vám přináší:

Newsletter

1. ČÍSLO
listopad 2016

Knihovny VUT v Brně vám nabízí řadu služeb

Knihovny jsou jedním z důležitých prvků studijního systému, vysokoškolský nevyjímaje. Většina z vás již určitě v nějaké knihovně za svůj život byla, ale možná nevíte, o co všechno se knihovny na VUT v Brně starají. Rádi bychom vás proto na stránkách tohoto newsletteru pravidelně informovali o všem, co se v knihovnách děje.

Jak již vyznívá z názvu "knihovna", naším posláním jsou knihy - jejich nákup, katalogizace a půjčování. O tom se podrobně dozvíte na následující straně tohoto newsletteru. Na každé fakultě VUT v Brně působí fakultní knihovna či informační centrum. Služby pro nefakultní součásti zajišťuje Ústřední knihovna. K tomu, abyste mohli knihovny navštěvovat, vám stačí pouze studentský nebo zaměstnanecký průkaz.

V posledních letech se ze světa čistě papírových knih a časopisů dostáváme do prostoru digitálního. Přístup k elektronickým knihám a časopisům vám zajišťuje VUT v Brně a většinu zdrojů spravuje Ústřední knihovna. Abyste si předplacené zdroje mohli odkudkoliv prohlížet, stačí vám vutlogin a vutheslo. Neméně důležitý je také otevřený přístup k vědeckým informacím (strana 3).

Nedílnou součástí je také Informační vzdělávání - výuka informační gramotnosti a dalších schopností probíhá především e-learningově v prostředí systému Moodle. Kurzy vznikají v Ústřední knihovně a tutorsky se na ní podílejí knihovníci z příslušných fakultních knihoven.

O digitální knihovně, citačním manažeru Citace PRO a dalším se dozvíte zase příště.

Co byste měli čekat od newsletteru knihoven?

Newsletter je informační zpravodaj, který má za cíl informovat zaměstnance i veřejnost o službách a novinkách. Na těchto stránkách bychom vás rádi pravidelně seznamovali se službami, které poskytujeme.

Obsahem newsletteru by měly být novinky v nabídce, tipy a triky pro používání jednotlivých služeb i nahlédnutí pod pokličku naší práce - co běžně není vidět.

Chceme vám také představit knihovníky, kteří na v jednotlivých knihovnách pracují - jakou mají náplň práce, co je baví a co ne, nebo jak vyplňují svůj volný čas. Pokud se vám bude newletter líbit, sdílejte ho dál. Můžete nám také napsat, jaká témata byste v dalších číslech uvítali.

Dnešní číslo je první, seznamovací a obsah celého zpravodaje se bude postupně ustalovat. Pokud byste měli jakýkoli podnět, napište!

Martin Fasura
ředitel Ústřední knihovny

Knihovní systémy a jejich správa

Provoz a správa knihovního systému patří mezi základní služby, které Ústřední knihovna poskytuje knihovnám fakultním a jejich prostřednictvím tak i koncovým uživatelům. Knihovní systém Aleph od společnosti ExLibris představuje špičkové komerční řešení v oblasti správy knihovního fondu a poskytování knihovních služeb.

Snažíme se systém spravovat tak, aby byly základní parametry a služby napříč všemi fakultami co nejjednotnější a pro uživatele nejčitelnější. I přesto však nastavení systému respektuje individuální odlišnosti jednotlivých fakultních knihoven.

Současný knihovní systém provozujeme od roku 2002, od té doby prošel mnoha aktualizacemi, integracemi a dalšími změnami. Neustále se například stupňuje integrace s informačním systémem školy. Z informačního systému se nahrává databáze čtenářů, takže odpadá nutnost registrace v knihovně. Nová osoba (student či zaměstnanec) je registrována v knihovním systému automaticky. Dokonce jsme tento způsob registrace rozšířili i na čtenáře z řad veřejnosti.

Díky integraci s IS je také značně ulehčeno knihovnické zpracování závěrečných kvalifikačních prací. Každý rok se do knihoven dostává aktuální produkce bakalářských a diplomových prací, jejichž bibliografické záznamy nemusejí katalogizátoři vytvářet ručně – vytvoří se automaticky na základě dat v informačním systému. Také se nám podařilo standardizovat akvizici nových dokumentů propojením knihovního systému s ekonomickým systémem SAP.

Rovněž autentizace uživatelů je řešena integrací s IS školy, takže k přístupu ke svému čtenářskému kontu nepotřebuje uživatel znát další login/heslo, vystačí si s VUTloginem a VUTheslem.

Z uživatelského hlediska je nejpodstatnější změnou nahrazení zastaralého OPACu (knihovního katalogu) systému Aleph discovery systémem Primo (rovněž od ExLibris). Primo nejen že je modernější a uživatelsky přívětivější, ale je to také rozhraní, které v sobě integruje přístup jak ke knihovním jednotkám, tak k elektronickým informačním zdrojům.

Knihovní systém v současnosti obsahuje 150 tisíc bibliografických záznamů dokumentů, na ně je navázáno 290 tisíc knihovních jednotek. V systému je registrováno 30 tisíc čtenářů, kterým je poskytnuto 120 tisíc výpůjček ročně.

Na stránkách newsletteru se budete setkávat s novinkami v oblasti správy knihovního systému a poskytování knihovních služeb. Rovněž necháme čtenáře nahlédnout pod pokličku některých knihovnických procesů, které zůstávají oku běžného návštěvníka knihovny skryty.

(av)

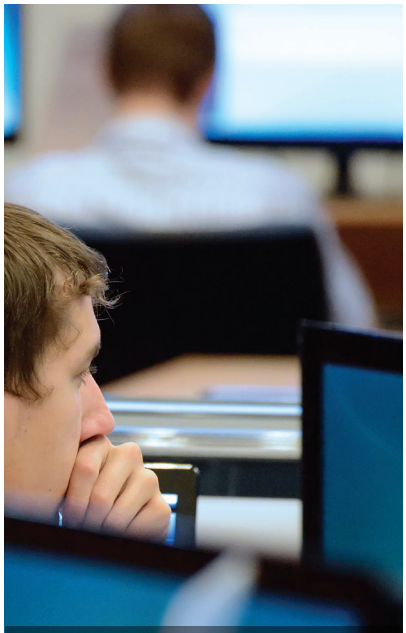

Základní info

Co si mohu zařídit v knihovně

1 TIŠTĚNÉ ZDROJE
Knihovny nabízejí ze svého fondu knihy, učebnice, skripta k půjčení, nejčastěji na 4 týdny.

2 ELEKTRONICKÉ ZDROJE
Přístup k elektronickým zdrojům z počítačů v knihovně, z kolejí i z domova, stačí použít primo.vutbr.cz.

3 REPROGRAFICKÉ SLUŽBY
Potřebujete-li něco vytisknout, okopírovat, svázat, často nejlepší volbou je knihovna. Radši se ale podívejte na její stránky, jaké služby přesně nabízí ta vaše

4 KONZULTACE A REŠERŠE
Sháníte nejlepší zdroje pro seminární nebo závěrečnou práci? Jednotliví knihovníci vám rádi pomohou s výběrem zdrojů.

5 MEZIKNIHOVNÍ VÝPŮJČNÍ SLUŽBA
Dokážeme zajistit i tituly, které nejsou ve fondu knihoven VUT. Neplatí jen pro tištěné, ale i elektronické zdroje.

INFORMACE O KNIHOVNĚ

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA VUT V BRNĚ

ADRESA
Antonínská 548/1, 601 90 Brno

EMAIL: info@lib.vutbr.cz

VYDÁNÍ PŘIPRAVILI

TEXTY: MARTIN FASURA
HANA JANEČKOVÁ
JAN SKŮPA
ANTONÍN VAISHAR

FOTO: IGOR ŠEFR

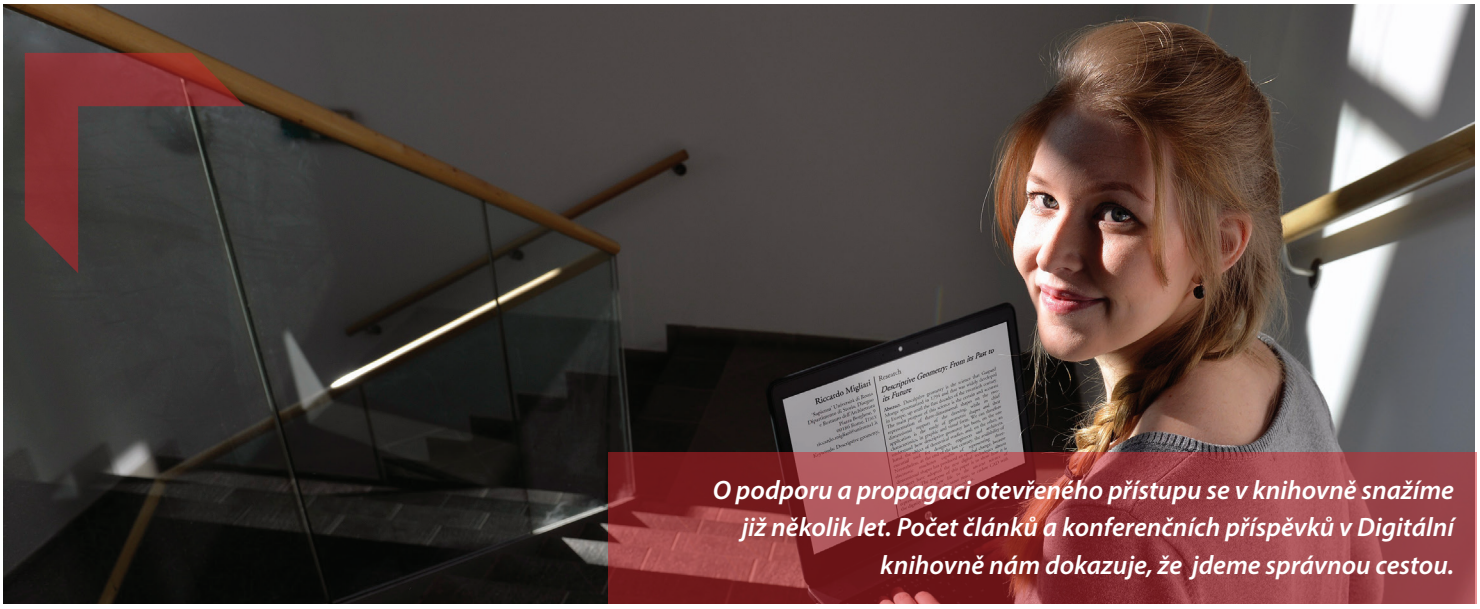

O podporu a propagaci otevřeného přístupu se v knihovně snažíme již několik let. Počet článků a konferenčních příspěvků v Digitální knihovně nám dokazuje, že jdeme správnou cestou.

Otevřený přístup na VUT v Brně

Otevřený přístup (Open Access) k vědeckým informacím se snaží o to, aby čím dál větší počet článků z časopisů, konferenčních příspěvků a další odborných děl byl volně dostupný pro všechny. V současnosti je většina odborných časopisů předplácena univerzitou, náklady jsou velice vysoké a uživatel mimo univerzitu se k obsahu nedostane. Navíc si škola nemůže dovolit předplácet vše a tím strádají především jednotliví studenti či výzkumníci.

Myšlenka otevřeného přístupu je již starší, nejvíce jsou známy Budapešťská iniciativa, Prohlášení z Bethesdy či Berlínská deklarace, všechny z let 2002-2003. Ty definovaly, jak by se mělo zacházet s díly podpořenými veřejnými penězi (a také z grantů). Vznikly také pojmy zlatá a zelená cesta otevřeného přístupu.

Ve zlaté cestě se mění podstata vydávání časopisů – náklady nehradí uživatel (v našem případě univerzita) zakoupením časopisu nebo databáze. Náklady na vznik článku hradí autor (a za něj zaměstnavatel nebo grantová agentura). Tím pádem je ale výsledný obsah dostupný všem zdarma. Vydání takového článku stojí však i více jak 2000$. Chystáte se nějaký článek vydat? Na VUT existuje Fond Open Access, který Vám náklady zaplatí.

Zelená cesta zachovává tradiční model vydávání časopisu, vydavatelé však umožnují autorům, aby si text vložili do institucionálního repozitáře (u nás Digitální knihovna VUT dostupná na dspace.vutbr.cz) a takto ho dali volně k dispozici. Oproti zlaté cestě ale může vydavatel požadovat, aby autor odložil zveřejnění nebo aby zveřejnil pouze nějakou verzi článku (rozlišují se verze před recenzním řízením, po recenzním řízení a vydavatelské PDF).

Zajímá Vás otevřený přístup?

V týdnu od 24. října se konal mezinárodní Týden otevřeného přístupu, během něhož jste mohli navštívit dva semináře nebo méně formální setkání Open Beer.

Podrobné informace o problematice otevřeného přístupu a mnoho dalšího naleznete na webové adrese www.vutbr.cz/openaccess.

(js)

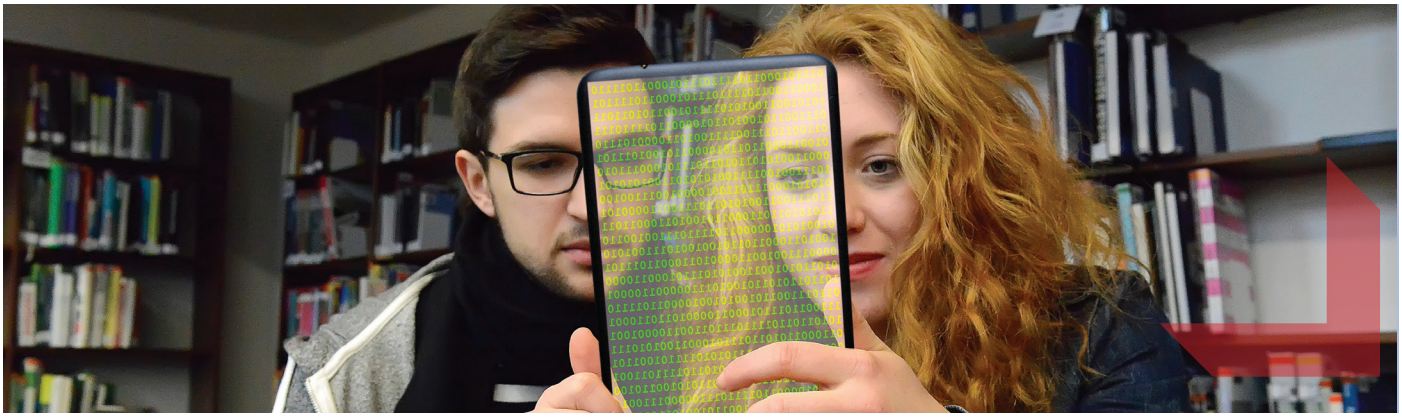

Informační vzdělávání na VUT: co vše nabízí knihovny pro své uživatele?

Již více jak deset let se můžete na VUT v Brně setkávat s e-learningovými kurzy informačního vzdělávání či informační gramotnosti. Během let se nabídka kurzů rozšířila stejně jako možnosti elektronické výuky.

Jednou ze služeb, které knihovny VUT nabízejí studentům i akademikům je informační vzdělávání. Pod informačním vzděláváním se skrývá celá řada aktivit – od přípravy a šíření nejrůznějších návodů a tutoriálů přes jednorázové lekce až po ucelené semestrální kurzy.

Jednorázová školení a semináře se většinou týkají nástrojů, které mohou ulehčit práci s informacemi – databází, discovery systému Primo, citačních manažerů apod. Tato školení jsou určena všem zájemcům z řad VUT. Na doktorandy a akademiky pak míří lekce týkající se publikování odborného textu, Open Access či citačních databází a analýz.

Na většině fakult je do výuky v prvním ročníku bakalářského studia zařazen kurz základů informační gramotnosti, v němž se studenti seznamují s odbornými zdroji ke svému studiu, s problematikou citování, vyhledávání a hodnocení informací. V kurzu narazí také na témata jako time management či organizaci informací a dalších oblastí, jejichž zvládnutí jim pomůže k úspěšnému průchodu vysokoškolským studiem.

Na FEKT, FA, FP a FCH mohou doktorandi využít e-learningový kurz Vědecké publikování od A do Z, který je provází procesem tvorby odborného článku. Na úvod se studenti seznámí s odbornými informačními zdroji, ze kterých mohou čerpat informace pro svou práci. Jsou jim představena kritéria pro výběr časopisů, ve kterých by mohli publikovat. Prostor je dán také problematice autorskoprávních aspektů publikačního procesu. Studenti získají také informace o základech tvorby odborného textu a citování použité literatury. V kurzu dále naleznou kapitolu věnující se hodnocení vědy a citačním analýzám. Na závěr studenti obdrží tipy na nástroje, s jejichž pomocí mohou dále propagovat již publikovaný článek a potenciálně tak zvýšit jeho dopad a citovanost.

Ve spolupráci s FEKT nabízíme doktorandům také předmět Citování ve vědecké praxi. Kurz studenty seznamuje s problematikou citování a autorskoprávními aspekty vědeckého publikování. Kromě této problematiky je pozornost věnována také kreativním technikám učení, vyhledávání odborných informací a hodnocení informací na internetu. Výuka je zaměřena na praktické využívání odborných zdrojů, které univerzita předplácí.

Na stránkách newsletteru se budete setkávat s aktuální nabídkou školení a kurzů, které vám mohou pomoci ve vaší práci s informacemi.

(hj)

NA CO SE MŮŽETE TĚŠIT PŘÍŠTĚ?

- Tipy na zajímavé informační zdroje
- Představení Citace PRO
- Jak vložit článek do Digitální knihovny
- Tipy na vánoční dárky

PŘIHLAŠTE SE K ODBĚRU!

newsletter.lib.vutbr.cz